OUD LIMBURGSE SCHUTTERSFEDERATIE
OPGERICHT 1937

Normenboek

Optochtwedstrijden
Gilde Exercitie

Voorwoord

Oud-Limburgse Schuttersfederatie

In dit normenboek zijn de wedstrijdnomen opgenomen voor de optochtwedstrijden Gilde Exercitie tijdens het OLS-feest.

De Normencommissie heeft ervoor gekozen om vanaf 2026 de normenboeken te splitsen in terreinwedstrijden en optochtwedstrijden. Daarnaast is er een speciaal normenboek gemaakt voor de jeugdwedstrijden op het terrein en een fotoboek.

De normenboeken zijn geschreven in de mannelijke vorm, maar gelden voor zowel mannen als vrouwen.

De OLS-federatie beschikt over onderstaande boeken:

- **Normenboek terreinwedstrijden Alle Exercitievormen.**
- **Normenboek terreinwedstrijden Jeugd.**
- **Normenboek optochtwedstrijden Nieuwe Exercitie.**
- **Normenboek optochtwedstrijden Oude Exercitie.**
- **Normenboek optochtwedstrijden Gilde Exercitie.**
- **Normenboek optochtwedstrijden Belgische Exercitie.**
- **Fotoboek**

Alle downloads van de normenboeken zijn te vinden op de website Downloads - OLS Federatie.

In deze uitgave zijn wijzigingen of aanpassingen opgenomen zoals besloten in de algemene ledenvergadering van 7 maart 2026 alsmede een aantal tekstuele wijzigingen/aanpassingen.

Vragen over of voorstellen tot wijziging van de normen door verenigingen en/of juryleden, kunnen schriftelijk of per e-mail ingediend worden bij het secretariaat van de Normencommissie via:

normencommissie@olsfederatie.com

Versiebeheer

VERSIE	DATUM	WIE	OMSCHRIJVING WIJZIGING
Versie 1.0	2007	OLS-bestuur	
Versie 1.1	2009	OLS-bestuur	Wijziging hoofdstuk 4.1 en 4.2
Versie 1.2	2009	OLS-bestuur	Wijziging hoofdstuk 3.3 artikel 2 en 7 Hoofdstuk 4.1art. 12en 4.2 art.11, Toevoeging ongepoetst zilver Hoofdstuk 2.1 art.6 Hoofdstuk 2.4 art. 6
Versie 1.3	2010	OLS-bestuur	Toevoeging opstelling kleine schutterijen in de Nieuwe Exercitie en samenstelling Normencommissie
Versie 1.4	2013	OLS-bestuur	Wijzigingen ALV 2 maart 2013
Versie 1.5	2014	OLS-bestuur	Wijzigingen ALV 8 maart 2014
Versie 1.6	2015	OLS-bestuur	Wijzigingen ALV 7 maart 2015
Versie 1.7	2015	OLS-bestuur	Wijzigingen ALV 3 oktober 2015
Versie 1.8	2016	OLS-bestuur	Wijzigingen ALV 5 maart 2015
Versie 1.9	2017	OLS-bestuur	Wijzigingen ALV 4 maart 2017
Versie 1.10	2018	OLS-bestuur	Wijzigingen ALV 6 oktober 2018
Versie 1.11	2020	OLS-bestuur	Wijzigingen ALV 20 maart 2020
Versie 2.0	2026	OLS-bestuur	Wijzigingen ALV 7 maart 2026

©2026 OLS Normencommissie

Inhoudsopgave

0.1 Doel van de normen 5
0.2 Praktische aanwijzingen wedstrijden tijdens de optocht 6
0.3 Opstelling met drieën in flankcolonne, defilé rechts 8
0.4 Opstelling met drieën in flankcolonne, defilé links 9
0.5 Opstelling met vieren in flankcolonne, defilé rechts 11
0.6 Opstelling met vieren in flankcolonne, defilé links 12
0.7 Samengestelde verenigingen 14
1.0 Wedstrijden te beoordelen tijdens de optocht 18
1.01 Beste houding optocht 18
1.02 Mooiste geheel 19
1.03 Beste defilé 21
1.04 Beste tambour-maître 23
1.05 Beste commandant 24
1.06 Beste vaandeldrager 25
1.07 Beste bordjesdrager 26
1.08 Beste standaardruiter 27
1.09 Vendelen in de optocht 28
1.10 Majorettepelotons tijdens het defilé 29
2.0 Bijlagen 31
2.01 Draaghouding sabel 31
2.02 Het groeten met de sabel 32
2.03 Het maken van een ronde bocht 35
2.04 Schema evenwichtige samenstelling 36
2.05 Batons, overige attributen en correcte uitvoering batonsaluut 37

©2026 OLS Normencommissie

0.1 Doel van de normen

Wedstrijdnormen optocht Gilde Exercitie voor het Oud-Limburgs Schuttersfeest
(en eventueel de Bondsfeesten).

Het doel van de normen is, de voorwaarden te scheppen voor een zo reëel en objectief mogelijke beoordeling van de verenigingen en de individuele deelnemers aan de zogenaamde overige wedstrijden (behalve muziekwedstrijden) tijdens het OLS-feest en eventueel de Bondsfeesten.

Het doel is daarom tweeledig:
- Als handleiding voor de verenigingen en individuele deelnemers.
- Als handleiding voor de juryleden.

1. Als richtlijn en handleiding **voor de verenigingen** en de **individuele deelnemers**.
   Iedere norm is onderverdeeld in rubrieken met gegevens waarop een jurylid haar/zijn beoordeling baseert.
   Om tot een goede puntenwaardering te kunnen komen, is het voor de verenigingen en de individuele deelnemers noodzakelijk, minimaal aan de gegevens in deze rubrieken te voldoen.

   Het is uiteraard niet mogelijk, om voor iedere norm alles tot in detail te omschrijven.
   Het zijn hoofdregels en ook als zodanig bedoeld.

   - Dat echter ook wordt gelet op kleinere, niet omschreven details, bijvoorbeeld de uitmonstering op een uniform, kleine beschadigingen, goede verzorging, hygiëne enzovoort, ligt voor de hand.

   Het is dus zowel voor de verenigingen, als voor de individuele deelnemers, belangrijk om te zorgen dat alles tot in de puntjes verzorgd is en dat aan de gehele norm voldaan wordt.

2. Voor de beoordeling van de wedstrijden tijdens het OLS-feest is een groot aantal juryleden nodig. De jury wordt, onder supervisie van het federatiebestuur, door de Jurycommissie samengesteld uit personen die allen in bezit zijn van het door de OLS-federatie verstrekte jury-certificaat.

   Als regel wordt iedere wedstrijd beoordeeld door **twee juryleden**. Een gelijke benadering door de jury ten opzichte van de wedstrijden is noodzakelijk, om te voorkomen dat te grote puntenverschillen ontstaan. Dit wil echter niet zeggen dat de punten, door deze twee juryleden gegeven, gelijk moeten zijn. Een verschil in beoordeling is acceptabel, daar de plaats en het moment van beoordeling van de beide juryleden niet altijd hetzelfde is.
   Tijdens de optocht vindt er na het defilé geen beoordeling meer plaats.

0.2 Praktische aanwijzingen wedstrijden tijdens de optocht

Voor wedstrijden die tijdens de optocht beoordeeld worden, gelden de volgende algemene richtlijnen:

1. Iedere vereniging, die in aanmerking wenst te komen voor een beoordeling, geeft zich tijdig van tevoren bij het wedstrijdsecretariaat voor dit onderdeel op en neemt deel in volledig tenue'[1] (geen zomertenue).

2. Elke vereniging moet deelnemen met één koning voorzien van koningszilver, een vaandeldrager met vaandel en ten minste één tamboer met slaande trom.

3. Onderscheidingen en wedstrijdzilver en/of -medailles
   Het dragen van onderscheidingen en/of wedstrijdzilver en/of -medailles maakt geen onderdeel uit van een van de beoordelingsrubrieken bij de diverse wedstrijden tijdens de optocht en hebben geen invloed op de beoordeling.

4. Keizer (keizerspaar) en koning (koningspaar) draaien als eerbewijs hun hoofd **in het defilé** op het moment van het bereiken van de autoriteiten in de richting van de keizer (keizerspaar) en koning (koningspaar) en groeten vervolgens met **een korte hoofdknik**.

5. Er is geen deelnemende vereniging, die een vaandel heeft uitgereikt gekregen door of namens ZM de Koning der Nederlanden. Het nijgen van dit vaandel aan deze autoriteit is derhalve niet nader uitgewerkt bij het onderdeel ‘beste vaandeldrager’.

6. Het **vertrek** per vereniging bij aanvang van de optocht moet plaatsvinden op **eerste afroep** van de regelingscommissie. Indien een vereniging te laat vertrekt, kan dit tot gevolg hebben, dat ze uitgesloten wordt van de prijzen die tijdens de optocht behaald kunnen worden. Iedere vereniging dient het toegewezen optochtnummer duidelijk leesbaar mee te voeren en onder dit nummer in de optocht aanwezig te zijn. Indien er geen bordjesdrager aanwezig is met optochtnummer, dan moet het optochtnummer zichtbaar en duidelijk leesbaar zijn bij het voorste rot van de vereniging aan de defilé zijde. Als een vereniging hieraan niet voldoet kan ze niet beoordeeld worden. Is men door overmacht te laat dan dient dit, met opgaaf van redenen, aan de regelingscommissie te worden gemeld.

7. Tijdens de optocht dient er een afstand van 40 meter tot 60 meter tussen de verenigingen te worden bewaard.

8. De wedstrijden tijdens de optocht worden beoordeeld in de categorie, te weten:
   Gilde exercitie gewapend: officieren en commandant met sabel en de gildeleden voorzien van musket, spies, hellebaard enz.
   Gilde exercitie ongewapend: officieren of de commandant met een sabel en de gildeleden hebben geen wapen.

9. Van iedere gilde die in aanmerking wenst te komen voor een beoordeling met goed resultaat in de onder 8 vermelde categorie: wordt verwacht dat geëxerceerd wordt volgens
   - **Gilde exercitie reglement voor verenigingen die Lansen of Spiesen voeren**.

10. Dit betekent dat het gehele gilde (vanaf bordjesdrager tot en met de laatste/achterste persoon achter de gildeleden) aan deze categorie met bijbehorende normen en reglementen dient te voldoen.

[1] Onder volledig tenue wordt verstaan: pantalon (broek), rok, tuniek (jas), hoofdbedekking, bijl (ook bij sappeur), mandje (zonder inhoud), tonnetje, geweer (ook bij sappeur), sabel, koningszilver, konings/keizersvogel

©2026 OLS Normencommissie

11. Jeugdige deelnemers met uitzondering van de bordjesdrager, worden in de optocht (beste houding optocht en beste defilé), niet in de beoordeling meegenomen. Anders gezegd: lopen zij niet in de pas of gericht in rot of gelid, dan mag dit geen minpunten opleveren voor de vereniging waartoe zij behoren. Ze lopen voor, tussen of achter het onderdeel dat zij uitbeelden.

12. Gilden die exerceren volgens dit reglement, marcheren op drie gelederen. Wanneer het aantal ingedeelde gildeleden zestien of meer bedraagt, kan in afwijking van het exercitiereglement, op vier gelederen worden gemarcheerd.

13. Diverse beoordelingspunten eisen een exacte omschrijving. Deze omschrijvingen, overgenomen uit het exercitiereglement, zijn dan in de betreffende norm opgenomen.

14. Vendels worden gedragen over de rechterschouder met de knop in de palm van de hand. Het vendel mag hierbij de grond niet raken.

Exercitie vormen GE	**Ongewapend: officieren en commandant met sabel en gildeleden zonder wapens.**	**Gewapend: officieren en commandant met sabel en gildeleden met wapens.**
Geen paradepas	V	V
Paradepas		
Hoofd rechts/links	V	
Opgestoken rapier	V	V
Getrokken sabel	V	V
Militaire groet, met opgestoken sabel		
Sabelgroet 1e, 2e, 3e, en 4e beweging	V	V

©2026 OLS Normencommissie

0.3 Opstelling met drieën in flankcolonne, defilé rechts

Deze vereniging marcheert op 3 gelederen.

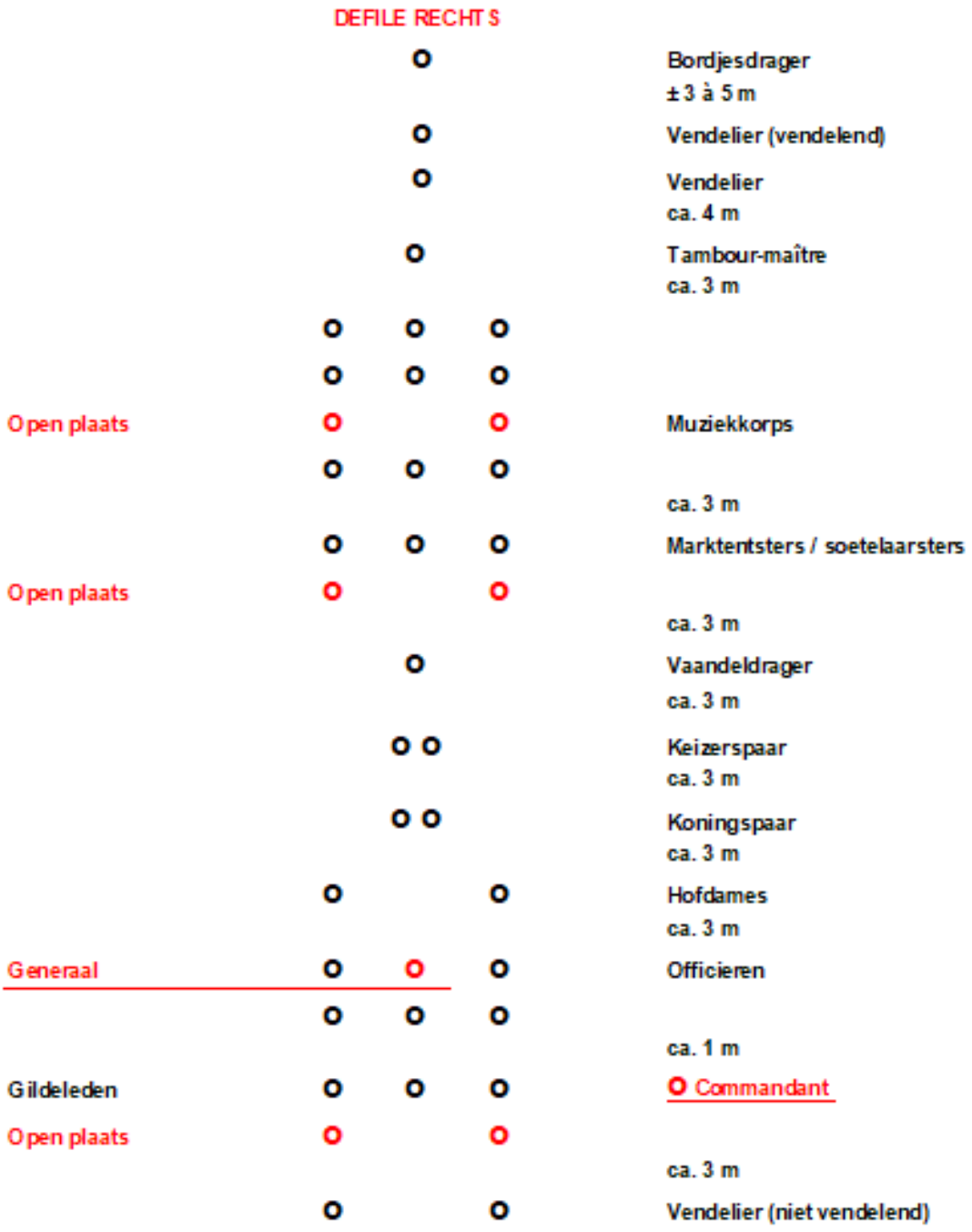

0.4 Opstelling met drieën in flankcolonne, defilé links

Deze vereniging marcheert op 3 gelederen.

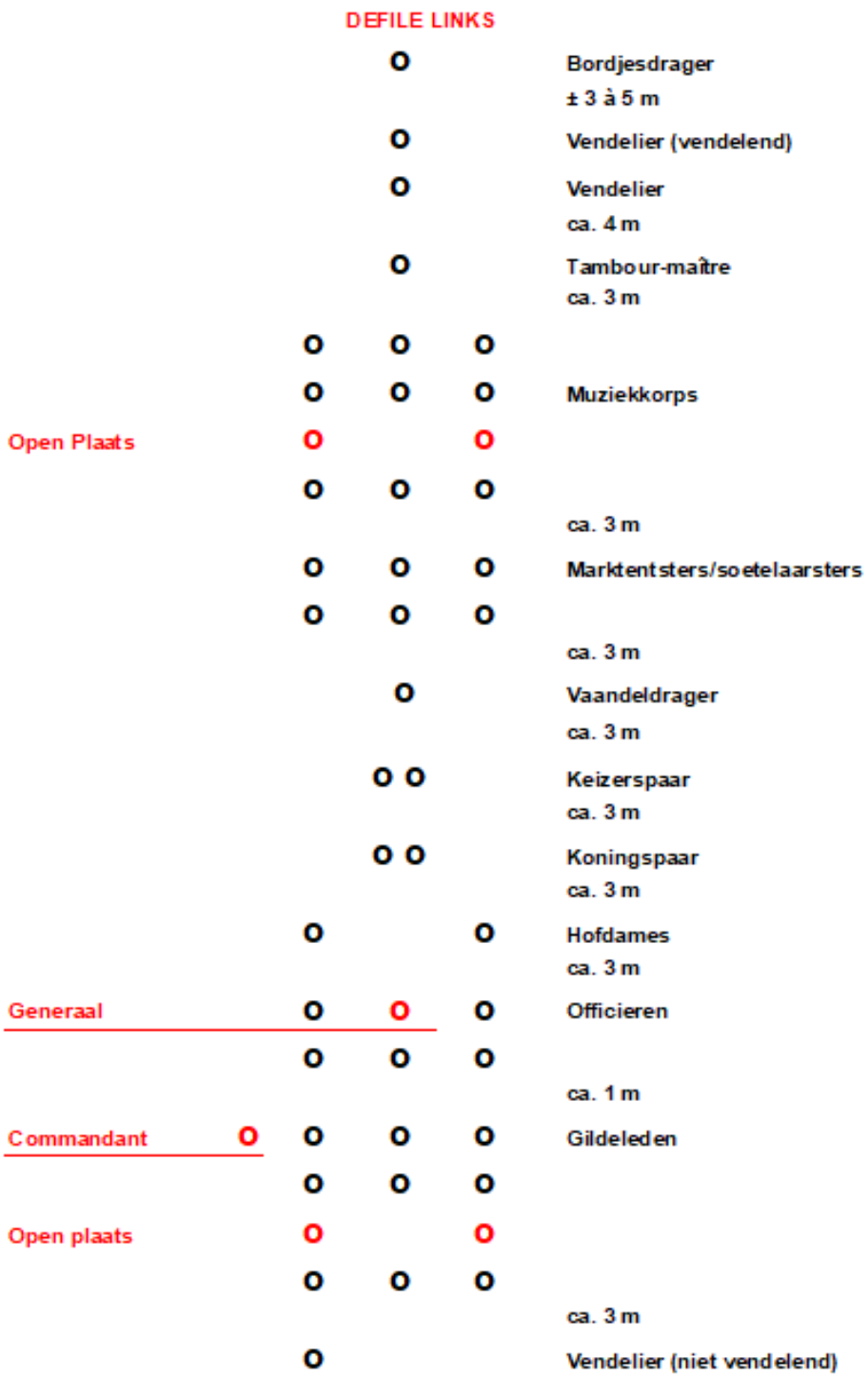

Toelichting

- De hoogste officieren (in rang) lopen op een binnenplaats.
- Tijdens het defilé bevindt de commandant zich aan de zijde van de autoriteiten, naast het voorste rot gildeleden.
- Vendeliers die regelmatig vendelen lopen voor in de optocht en worden beoordeeld bij het defilé.
- Wanneer een onderdeel van het gilde (één bieleman, één sappeur, één marktentster, één soetelaarster, één hofdame, één officier) bij de indeling en opstelling geen volledige rot kan vormen, dan vormt dit onderdeel een aparte groep. Zij lopen aan de zijde van het defilé.
- Wanneer het muziekkorps van het gilde bij haar indeling en opstelling geen volledige rotten kan vormen, dan mogen tamboers een aparte groep vormen. Ook de blazers mogen een apart groep vormen.
- Het staat de verenigingen vrij om het konings- of keizerspaar te escorteren. Zijn beiden binnen de vereniging voorhanden, ook dan staat het vrij om een of beide onderdelen te escorteren. Escorteren vindt plaats door officieren.
- Jeugdige deelnemers in de optocht lopen in de opstelling van het gilde voor, tussen of achter het onderdeel dat zij uitbeelden.
- Afstanden in de gelederen en de rotten is 1.10 meter.

©2026 OLS Normencommissie

0.5 Opstelling met vieren in flankcolonne, defilé rechts

Deze vereniging marcheert, in afwijking van het exercitiereglement, op 4 gelederen.
(16 of meer gildeleden)

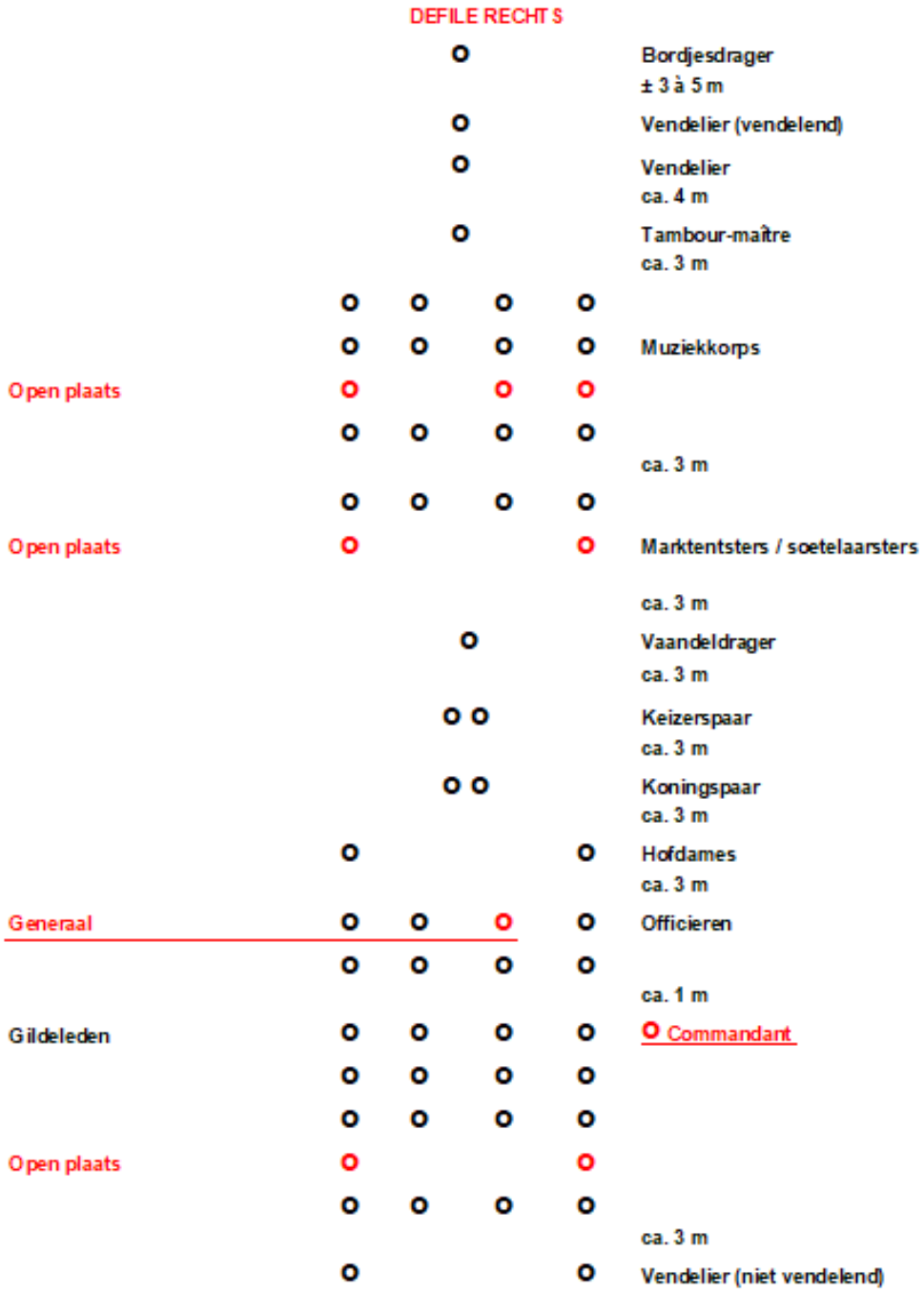

0.6 Opstelling met vieren in flankcolonne, defilé links

Deze vereniging marcheert, in afwijking van het exercitiereglement, op 4 gelederen.
(16 of meer gildeleden)

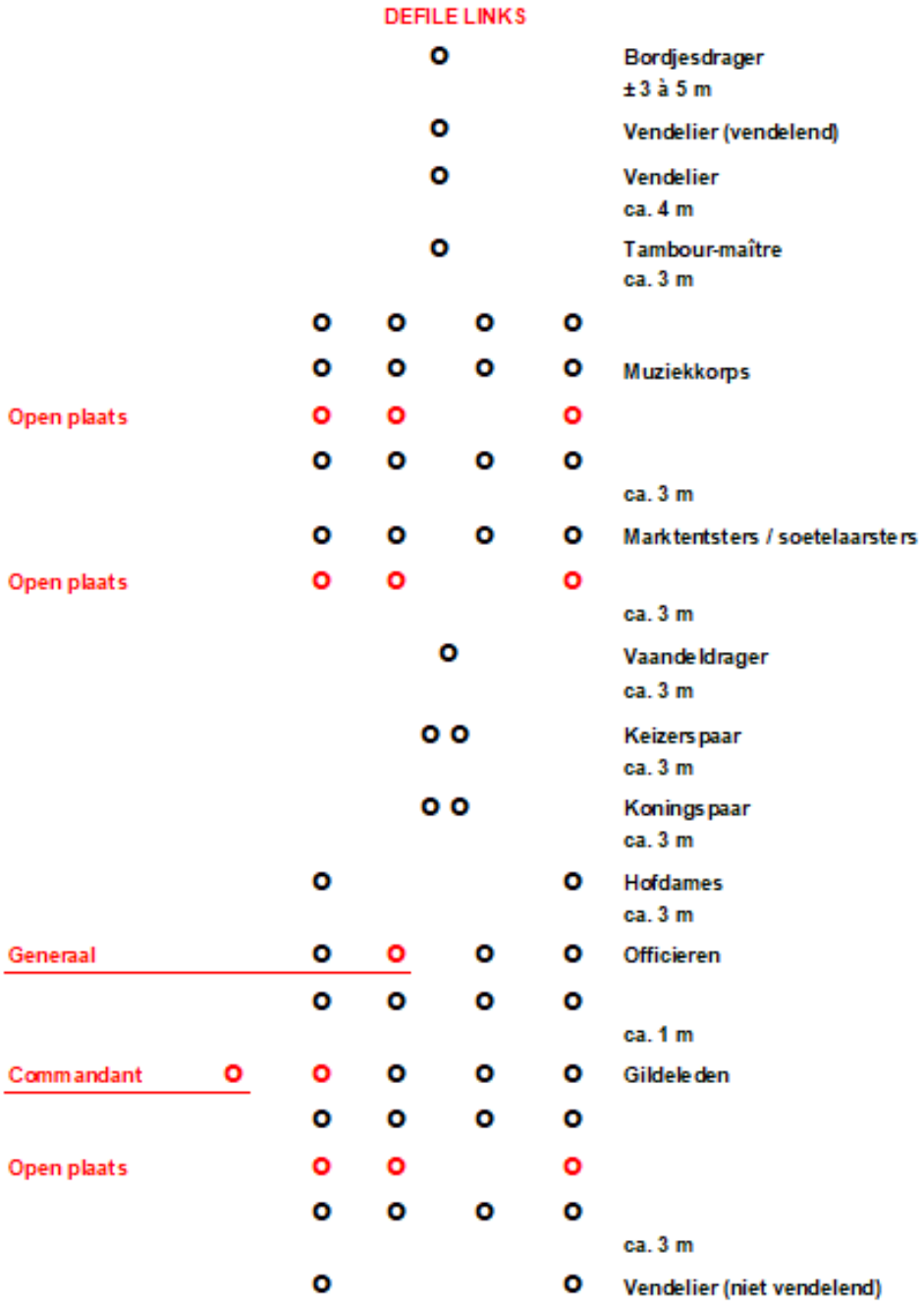

Toelichting

- De hoogste officieren (in rang) lopen op een binnenplaats.
- Tijdens het defilé bevindt de commandant zich aan de zijde van de autoriteiten, naast het voorste rot gildeleden.
- Vendeliers die regelmatig vendelen lopen voor in de optocht en worden beoordeeld bij het defilé.
- Wanneer een onderdeel van het gilde (één bieleman, één sappeur, één marktentster, één soetelaarster, één hofdame, één officier) bij de indeling en opstelling geen volledige rot kan vormen, dan vormt dit onderdeel een aparte groep. Zij lopen aan de zijde van het defilé.
- Wanneer het muziekkorps van het gilde bij haar indeling en opstelling geen volledige rotten kan vormen, dan mogen tamboers een aparte groep vormen. Ook de blazers mogen een apart groep vormen.
- Het staat de verenigingen vrij om het konings- of keizerspaar te escorteren. Zijn beiden binnen de vereniging voorhanden, ook dan staat het vrij om een of beide onderdelen te escorteren. Escorteren vindt plaats door subalterne officieren.
- Jeugdige deelnemers in de optocht lopen in de opstelling van het gilde voor, tussen of achter het onderdeel dat zij uitbeelden.
- Afstanden in de gelederen en de rotten is 1.10 meter.

©2026 OLS Normencommissie

0.7 Samengestelde verenigingen

1. Algemeen

- De toevoeging van deze categorie in de wedstrijdnormen OLS-federatie is bedoeld om verenigingen, die door omstandigheden gecombineerd deelnemen aan de optocht, als één groep te kunnen beoordelen. Deze toevoegingen zijn van toepassing voor de exercitiecategorieën:
  - Oude exercitie.
  - Nieuwe exercitie: gewapend en ongewapend.
  - Belgische exercitie.
  - Gilde exercitie.
- De verenigingen worden in één en dezelfde exercitiecategorie beoordeeld. Het betreffende exercitiereglement is hierbij van kracht.
- Gelet op de wijze van de optochtloting ontvangen beide verenigingen een optochtnummer. Tijdens de optocht lopen de gezamenlijke verenigingen onder het nummer van het gilde die bij de loting het laagste nummer heeft gekregen.

2. Tenaamstelling

- Verenigingen, die gezamenlijk deel nemen aan de optocht, lopen onder de combinatienaam van allebei de gilden mee in de optocht.
- Bij deelname aan groeps- en/of individuele wedstrijden op het terrein wordt onder de eigen verenigingsnaam deelgenomen.

3. Groepsbeoordeling

- De gezamenlijke groep neemt als één schuttersgroep deel aan de optocht. Zij nemen deel aan de optocht met het laagste nummer dat tijdens de loting door beide verenigingen is verkregen.
- De groepsbeoordelingen (mooiste geheel, beste houding optocht en beste defilé), vinden plaats als ware het één vereniging.

4. Beste Houding Optocht en Beste Defilé

- De uitvoering van de exercitiehandelingen door de groep met betrekking tot houding, discipline, gerichtheid, onderlinge afstanden, etc. is bij deze wedstrijden leidend.
- Bij de wedstrijden “Beste houding optocht” en “Beste defilé” is het dragen van verschillende uniformen binnen de samengestelde groep niet van invloed op de beoordeling.

5. Mooiste Geheel

- Het is een verplichting van de verenigingen om zo goed mogelijk te werken aan een mooi geheel. Het heeft de voorkeur om de rotten zoveel als mogelijk te vullen met dezelfde uniformen.
- Bij het muziekkorps is de muzikale indeling bepalend hoe de rijen gevuld worden. Slagwerkers vormen een blok, waarbij kleine trom zoveel mogelijk bij elkaar wordt geplaatst, groot slagwerk idem.
  De overslagtrom loopt op de plaats zoals in de Normen is aangegeven.
  Ook de blaasmuzikanten vormen een blok, waarbij de instrumenten uit dezelfde sectie zoveel mogelijk bij elkaar worden geplaatst (het gedragen uniform doet niet ter zake).
- De samengestelde vereniging loopt tijdens de optocht in de opstelling conform het betreffende exercitiereglement.
- Bij de marketentsters/soetelaarsters en gildeleden betekent dit dat bijvoorbeeld het voorste rot volledig met mensen van de ene vereniging is gevuld en het achterste rot van de andere vereniging. In een van de overige rotten kan een samengestelde rot gevormd worden. Strekking is om zoveel mogelijk dezelfde uniformen in één rot te plaatsen (voor zover mogelijk). Dit is feitelijk een algemeen uitgangspunt.

©2026 OLS Normencommissie

6. Beste Bordjesdrager

- Er wordt gebruik gemaakt van één bordje dat gedragen wordt door een of twee personen, het bordje bevat de naam van de vereniging die het laagste nummer heeft geloot.
- De bordjesdrager(s) word(t)en) alleen beoordeeld als een uniform wordt gedragen van het gilde waarvan men deel uitmaakt; wordt hieraan niet voldaan, dan volgt geen beoordeling.
- Wordt het bordje door twee personen gedragen dan behoeven deze niet van een en dezelfde vereniging te zijn.
- De beoordeling vindt plaats tijdens het defilé.

7. Beste Tambour-maître

- Vóór het muziekkorps wordt er gebruik gemaakt van 1 tambour-maître, deze wordt tijdens de optocht beoordeeld, het resultaat telt ook hier (ongeacht het uniform) voor de gezamenlijk vereniging(en).
- Indien beide verenigingen een tambour-maître hebben, moeten zij onderling bepalen wie de eerste en wie de reserve (tweede) tambour-maître wordt.
- De tambour-maîtres lopen achter elkaar op 3 meter afstand. Slechts de voorste tambour-maître wordt beoordeeld.
- Het staat de deelnemende groep vrij om de tweede tambour-maître ook in te delen in de optocht:
  - De positie van de tweede tambour-maître is achter het achterste rot van het muziekkorps aan de zijde van het defilé (als achterste rot gesloten is).
  - Hij/zij mag ook een open plaats in het muziekkorps opvullen, deze is dan altijd in de achterste rij aan de zijde van het defilé (als dit rot niet gesloten is).
- De tambour-maîtrestok / mace / sergeant-majoor stok wordt door de reserve (tweede) tambour-maître te allen tijde horizontaal onder de linkerarm stilgehouden. Tijdens het defilé wordt de militaire groet gebracht aan de autoriteiten (begint en eindigt het defilé op eigen initiatief).

8. Beste Vaandeldragers

- De vaandels van de samengestelde vereniging lopen achter ‘elkaar’ met tussenkomst van konings-/keizerspaar. Slechts de voorste vaandeldrager wordt beoordeeld.
- Beoordeling vindt plaats bij het defilé.
- Bij de beoordeling weegt de uitvoering van het betreffende exercitiereglement of van technische punten uit de normen, het zwaarst.
- Vaandel en uniform van de vaandeldrager zijn bijzaak en worden niet in de beoordeling meegenomen;
- Beide vaandeldragers brengen het eerbewijs aan de autoriteiten, het vaandeldoek mag hierbij niet de grond raken;
- Alle overige vlaggen, die worden meegevoerd, blijven rechtstandig.

9. Mooiste keizer(spaar) en koning(spaar)

- Deze paren lopen achter hun eigen vaandel op de afstanden zoals in Normen zijn vermeld.
- Indien aanwezig is een keizer de hoogste in rang, hij of zij loopt daarmee als eerste achter zijn eigen vaandel, daarna volgt het koningspaar van de betreffende vereniging.
- Een keizer hoeft niet op basis van zijn waardigheid als eerste vereniging te lopen. Deze vloeit voort uit de gezamenlijke keuze welk vaandel vooroploopt.

10. Beste Commandant

- Er is slechts één commandant die tijdens de optocht naast de groep loopt en het commando voert, deze persoon wordt beoordeeld en telt voor de gezamenlijk vereniging, ongeacht het uniform dat gedragen wordt.
- Positie van de eerste commandant is naast het voorste rot van de gildeleden.

©2026 OLS Normencommissie

11. Opstelling samengestelde vereniging in FLANKCOLONNE.

Opstelling met drieën.

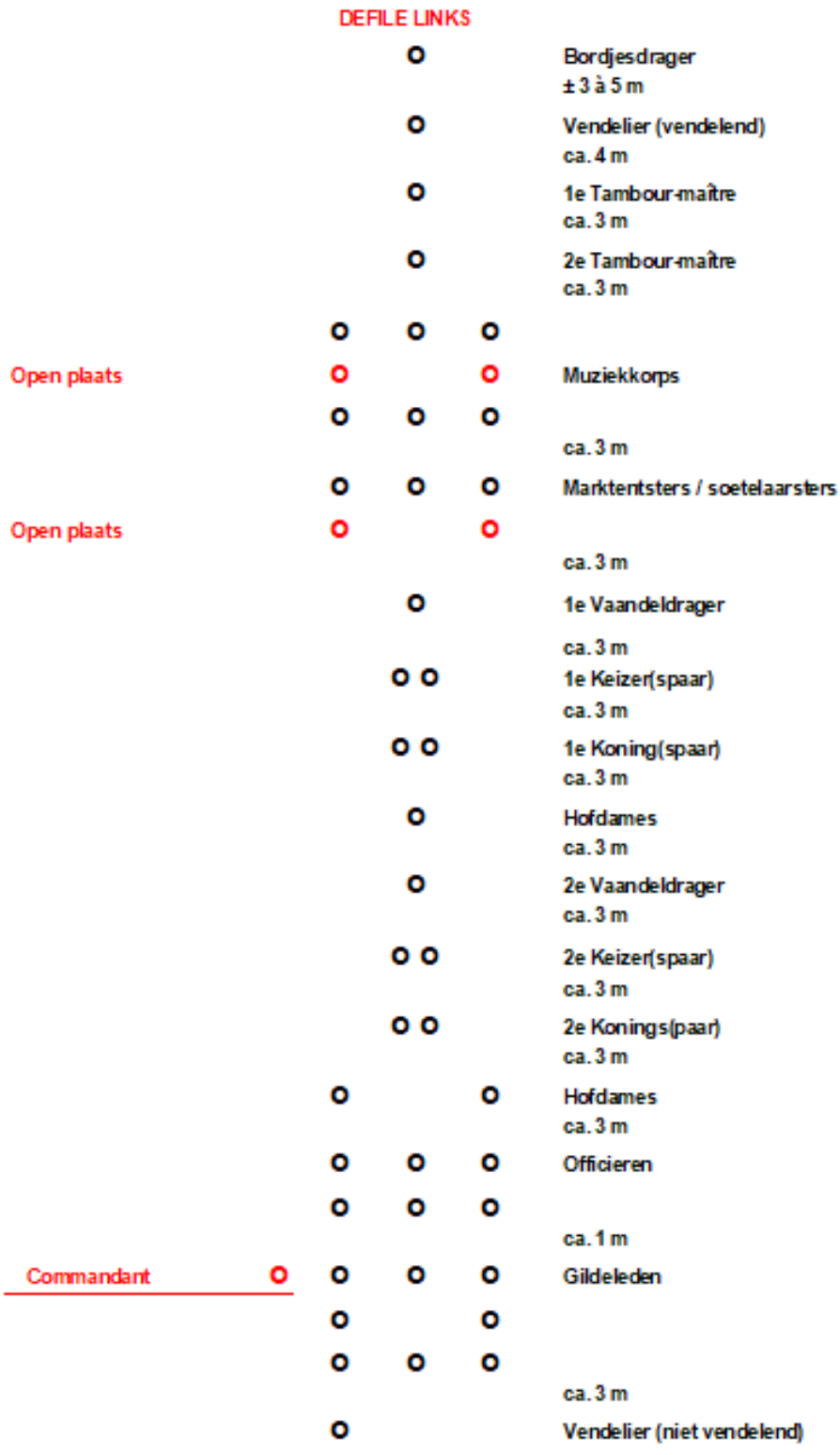

 ©2026 OLS Normencommissie

Opstelling met vieren.

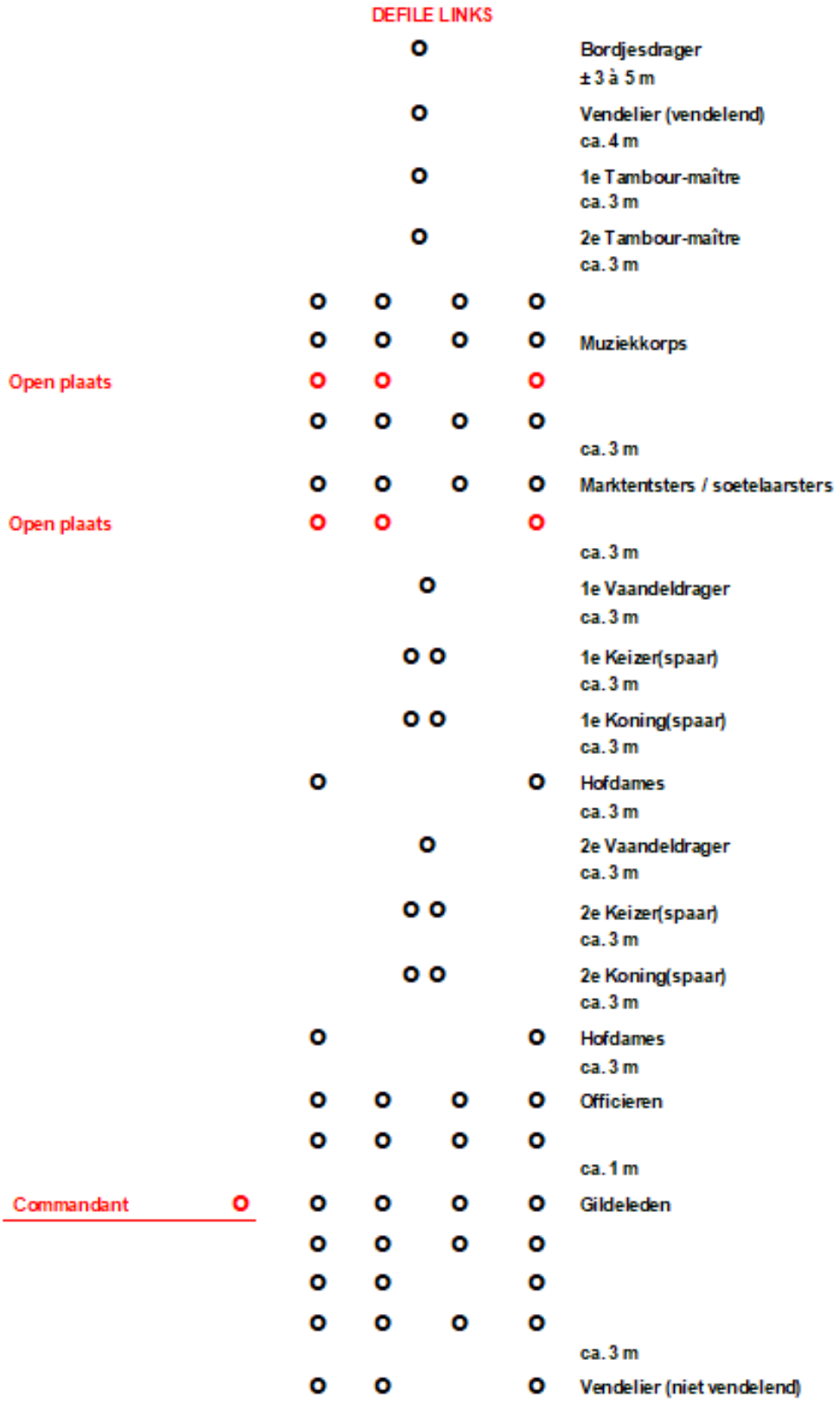

 ©2026 OLS Normencommissie

1.0 Wedstrijden te beoordelen tijdens de optocht

1.01 Beste houding optocht

Toelichting

- Beoordeling vindt plaats op twee plaatsen **tijdens de optocht, vóór het defilé.**
- Bij de beoordeling weegt de uitvoering van het exercitiereglement, of van technische punten die in de normen genoemd worden, het zwaarst.
- Grootte, samenstelling en uniformering van het gilde zijn bijzaak en mogen niet in de beoordeling worden meegenomen.
- Jeugdige deelnemers in de optocht lopen in de opstelling van het gilde voor, tussen of achter het onderdeel dat zij uitbeelden.

Beoordelingspunten

1. **Gerichtheid**

- In de rotten, gelederen en tussen de diverse onderdelen van het gilde, muziekkorps, officieren en gildeleden.
- Gerichtheid, d.w.z. in lijn blijven tijdens de mars, zowel op rechte stukken, alsook in flauwe en of haakse bochten van de weg.

Tijdens de optocht kan van richting worden veranderd:
Door middel van het maken van een ronde bocht zie *2.03 Het maken van een ronde bocht.*

2. **Afstanden**

- Tussen de rotten en in de gelederen wordt een afstand aangehouden van 1.10 meter.

- Tussen de diverse onderdelen van het gilde conform:
  - *0.3 Opstelling met drieën in flankcolonne, defilé rechts*
  - *0.4 Opstelling met drieën in flankcolonne, defilé links*
  - *0.5 Opstelling met vieren in flankcolonne, defilé rechts*
  - *0.6 Opstelling met vieren in flankcolonne, defilé links*
  - *0.7 Samengestelde verenigingen*

3. **Mars - tempo – uitvoering**

- Volgens het exercitie reglement.
- Er dient als richtlijn, met passen, overeenkomstig de lengte en in de tijdmaat van de gewone pas (lengte 75 cm, 116 per minuut) te worden gemarcheerd. De paslengte wordt in de beoordeling niet meegenomen.

4. **Draagwijze wapens**

Draaghouding sabel

- De draaghouding van de sabel is beschreven zie, *2.01 Draaghouding sabel.*

Draagwijze stok

- De draaghouding van de stok is over de linker- of rechterschouder.

5. **Houding gildeleden tijdens het marcheren**

- Er wordt streng gelet op het stipt reageren op gegeven bevelen, op rondkijken, kauwgum gebruik en praten.

6. **Algemene houding en indruk**

- De algemene indruk wordt bepaald door het totale beeld van uitvoering.

©2026 OLS Normencommissie

1.02 Mooiste geheel

Toelichting

- Beoordeling vindt plaats op twee plaatsen tijdens de optocht, voor het defilé.
- Tussen de diverse onderdelen van de schutterij, muziekkorps, marketentsters/soetelaarsters, officieren, gewapende of ongewapende leden, dient een bepaalde evenwichtigheid van de bezetting van deze onderdelen te bestaan.
- Het aspect, aanzicht van de schutterij mag niet verloren gaan door bijvoorbeeld een zeer groot muziekkorps, gevolgd door enkele officieren en gewapende of ongewapende leden.
- Ook een kleine schutterij kan **een evenwichtige samenstelling** hebben en daardoor bijdragen aan een mooi geheel, zie *2.04 Schema evenwichtige samenstelling.*
- Jeugdige deelnemers in de optocht lopen in de opstelling van de schutterij voor, tussen of achter het onderdeel dat zij uitbeelden.

Bij de beoordeling ligt de nadruk op een evenwichtige samenstelling, kleurcombinatie, uniformering en uitrusting.

De uitvoering van de exercitie is niet van belang en mag daarom niet in de beoordeling worden meegenomen.

Ter bevordering en stimulering van de jeugd als lid van een schutterij worden toegestaan:
- Jeugdige bielemannen.
- Jeugdige sappeur(s).
- Jeugdige tambour-maître.
- Jeugdige vlaggendrager(s).
- Jeugdige marketentster(s)
- Jeugdige soetelaarster(s).
- Jeugdige hofdame(s).
- Jeugdige hospitaalsoldaat.

Zij worden echter tijdens de optocht bij deze wedstrijd niet in de beoordeling meegenomen

Het deelnemen door een lid van de schutterij in een rolstoel of scootmobiel is toegestaan. Bij de beoordeling wordt dit aspect buiten beschouwing gelaten; hiervoor worden derhalve geen punten in mindering gebracht.

Vreemde elementen in de schutterijen moeten worden geweerd. Hieronder worden onder meer verstaan:
- Clowneske elementen.
- Muziekgezelschappen, zoals joekskapellen e.d.
- Reclame.

Als dergelijke elementen **wel meedoen**, worden zij als **minpunten** aangemerkt.

Indien de nationale en/of provinciale vlag word(t)(en) meegedragen dien(t)(en) de vlag(gen) de juiste afmetingen te hebben: verhouding hoogte: lengte is 2 : 3. De nationale en provinciale vlag zijn de enige vlaggen die mogen worden meegedragen, door volwassenen. De provinciale vlag mag NOOIT groter zijn dan de nationale vlag. De nationale en/of provinciale vlag dient vóór het verenigings-vaandel, standaard of drapeau te worden meegevoerd.
Andere dan de hiervoor genoemde vlaggen zijn derhalve niet toegestaan.

Jeugdleden die afwijkende vlaggen dragen mogen meelopen in de optocht.

Ze kunnen op twee manieren tijdens de optocht worden meegevoerd:
- Achter elkaar en wel op die afstand dat de vlaggen elkaar niet kunnen raken, met dien verstande dat de nationale vlag vóór de provinciale vlag gaat.
- Naast elkaar, waarbij de belangrijkste (=nationale) vlag aan die zijde van het defilé.

Dus de opstelling is hier dan als volgt:

- De nationale vlag aan de zijde van het defilé.
- Daarnaast de provinciale vlag.
- In het midden achter deze vlaggen wordt het verenigingsvaandel, standaard of drapeau opgesteld. (Dus in een driehoek, met de punt naar achteren gericht).

Tijdens het defilé mag alleen het verenigingsvaandel, standaard of drapeau nijgen.

Beoordelingspunten

1. **Uniformiteit van het geheel**

- Uniformiteit in kleding en uitrusting tussen de diverse onderdelen van de schutterij.
- Kleurafstemming van de uniformen voor zover niet reeds historisch voorgeschreven.
- Uniformiteit van schoeisel, sokken of kousen, anklets en/of slobkousen.
- Staat van onderhoud van de uniformen, wapens, instrumenten e.d.

2. **Algehele samenstelling**
   Verhouding tussen het aantal leden van de onderdelen der schutterij.

- Muziekkorps.
- Marketentster(s) of soetelaarster(s).
- Officierengroep.
- Gewapende of ongewapende gildeleden.

3. **Algemene houding en indruk**

- De algemene indruk wordt bepaald door het totale beeld van schutterij.

©2026 OLS Normencommissie

1.03 Beste defilé

Toelichting

- Beoordeling vindt plaats tijdens het defilé.
- Bij de beoordeling weegt de uitvoering van het exercitiereglement, of van technische punten die in de normen genoemd worden, het zwaarst.
- Grootte, samenstelling en uniformering van het gilde zijn bijzaak en mogen niet in de beoordeling worden meegenomen.

Beoordelingspunten

1. **Gerichtheid**

- In de rotten en tussen de diverse onderdelen van het gilde, muziekkorps marketentsters, soetelaarsters en gildeleden.
- Gerichtheid, d.w.z. in lijn blijven tijdens de mars.
- In de rotten (zijwaarts/breedte) en in de gelederen (achter elkaar/lengterichting).

2. **Afstanden**

- Tussen de rotten en de geledere conform Gilde exercitie.
- Tussen de diverse onderdelen van het gilde.

3. **Begin en einde defilé**

- Begin en einde wordt met een witte streep op het wegdek aangegeven.
- Het commando **"Hoofd naar rechts (links) - - - rechts (links)"/"hoofd - - - rechts (links)"** wordt op een zodanig moment gegeven, dat het voorste rot van de officieren, **vlak vóór** de beginstreep, het hoofd naar rechts c.q. links wendt; indien het gilde geen officieren heeft, geldt het voorste rot van de gildeleden.
- Het commando **"Hoofd - - - fiks"/"hoofd - - - front"** wordt op een zodanig moment gegeven dat het achterste rot, **vlak ná** de eindstreep, het hoofd in front brengt.
- Commandant en officieren, met opgestoken sabel, met de linkerhand wordt de greep van de sabel vastgehouden, de schede is schuin naar achter gericht. Nemen de hoed in de rechterhand en kijken vervolgens naar rechts of links.
- Met getrokken sabel, volgens het groeten van de sabel zie, *2.02 Het groeten met de sabel*.
- Vaandeldrager en tambour-maître (TM), beginnen en eindigen het defilé vak op eigen initiatief, voordat zij bij de beginstreep van het defilé aankomen of nadat zij de eindstreep van het defilé vak zijn gepasseerd. ***Hierbij wordt geen paradepas uitgevoerd.***
- De tambour-maître brengt het eerbewijs met de TM-stok, zoals omschreven *1.04 Beste tambour-maître*.
- De vaandeldrager brengt het eerbewijs met het vaandel zoals omschreven *1.06 Beste vaandeldrager*. Tijdens het defilé mag alleen het verenigingsvaandel, standaard of drapeau nijgen. De nationale en/of provinciale vlag blijven rechtop.
- **Spiesdragers en hellebaardiers** brengen het eerbewijs met hun wapen zoals omschreven in het normenboek voor terreinwedstrijden, zie *Downloads - OLS Federatie*.
- Men drukt de spies/hellebaard met de rechterhand tegen het lichaam aan.
- Men heft de spies/hellebaard omhoog met de linkerhand, zodanig dat hij deze met de rechterhand onder kan vastpakken.
- Nu heeft hij de spies/hellebaard met de linkerhand tegen de rechterarm gezet, waarbij de spies/hellebaard opwaarts wordt gedragen in de rechterhand, tegen dezelfde arm.
- De spiesdragers brengen de linkerarm en de linkerhand horizontaal met de duim tegen de spies.
- **Eerbewijs:** ongewapende leden van het gilde kijken in de richting van de autoriteiten. De gewapende leden van het gilde maken **geen** hoofd-rechts (links) in de richting van de autoriteiten.
- Een commandant die een stok draagt in plaats van een sabel, draagt tijdens het defilé de stok over de linker- of rechterschouder.

4. **Paradepas**

- Er wordt door het hele gilde geen paradepas uitgevoerd.

5. Het groeten met de sabel

- Zie, *2.02 Het groeten met de sabel*.

6. Houding hoofd

- Bordjesdrager, TM, leden van het muziekkorps, marketentster(s), soetelaarster(s), hofdames, vaandeldrager, rechter – (linker-) vleugelman aan zijde defilé draaien het hoofd **niet**.
- Keizer (keizerspaar) en koning (koningspaar) draaien als eerbewijs hun hoofd **in het defilé** op het moment van het bereiken van de autoriteiten in de richting van de keizer (keizerspaar) en koning (koningspaar) en groeten vervolgens met **een korte hoofdknik**.
- Gilden voeren de handelingen zoals gebruikelijk bij de gilden uit.

7. Tambour-Maître

Zoals is beschreven, zie *1.04 Beste tambour-maître*.

8. Commandant

- Zoals is beschreven, zie *1.05 Beste commandant*.

9. Vaandel-, standaard- of drapeau-exercitie

- Zoals is beschreven, zie *1.06 Beste vaandeldrager.*

10. Algemene houding en indruk

- Wordt bepaald door een exacte uitvoering van het exercitiereglement en deze normen.

©2026 OLS Normencommissie

1.04 Beste tambour-maître

Toelichting
De tambour-maître (TM) wordt beoordeeld tijdens het defilé.
In afwijking van het exercitiereglement.

Beoordelingspunten

1. **Begin en einde defilé**

- De **tambour-maître** (TM) begint het defilé op eigen initiatief **vlak vóór** de beginstreep en eindigt het defilé **vlak ná** het verlaten van de eindstreep en brengt het eerbewijs met de TM-stok terwijl het hoofd naar voren blijft gericht.

2. **Omschrijving van de attentiehouding (AH) (In afwijking van het exercitiereglement).**

- De TM-stok wordt met gestrekte rechterarm in verticale bovengreep omvat en bevindt zich daarbij rechts van het lichaam.
- De bol van de TM-stok is nu ter hoogte van het rechterbovenbeen, terwijl de TM-stok tegen het rechtersleutelbeen rust.
- De gebogen linkerarm met horizontale onderarm, steunt met de hand de TM-stok op borsthoogte op het moment dat deze tegen het lichaam komt.
- De vingers van de linkerhand zijn hierbij gestrekt en aaneengesloten in het verlengde van de onderarm.
- De AH duurt in principe slechts twee passen of zoveel langer als in voorkomend geval voorgeschreven dan wel strikt noodzakelijk, ten dienste van de duidelijkheid.

3. **Eerbewijs met de TM-stok (In afwijking van het exercitiereglement.)**

- Vanuit de **AH** wordt de TM-stok, **als de linkervoet op de grond komt**, in het midden **voor het lichaam** gebracht.
- De punt van de TM-stok bevindt zich hierbij vlak boven de grond.
- De rechter bovenarm blijft hierbij aangesloten aan en langs het lichaam,
- De rechterduim rust op de TM-stok, richting punt wijzende.
- De linkerarm wordt gestrekt langs het lichaam gebracht en gehouden.
- Draagt de TM een sabel, dan wordt deze met de linkerhand vastgehouden.
- Wordt er geen sabel gedragen, dan de linkerarm gestrekt en tegen het lichaam aangesloten, de hand is gebald tot vuist met de duim op de naad van de broek, de vingers tegen de dij.
- De TM maakt **géén** hoofd-rechts of links.
- Deze defileerhouding wordt beëindigd door bij het op de grond komen van de linkervoet de TM-stok terug te brengen in de **AH**.
- De TM voert tijdens het defilé **géén** paradepas uit.

4. **Algemene houding en indruk**

- De algehele houding dient gezag en overwicht uit te stralen.
- De TM moet een correcte uitvoering van de exercitie laten zien.

©2026 OLS Normencommissie

1.05 Beste commandant

Toelichting

- Beoordeling is gebaseerd op de technische uitvoering van de **Gilde exercitie.**
- Beoordeling vindt plaats bij het begin, tijdens en bij het einde van het defilé.

Beoordelingspunten

1. **Plaats van de commandant**

- Loopt naast het voorste rot van de gildeleden aan de zijde van het defilé.

2. **Commando's**

- Conform de **Gilde exercitie**.
- Commando's dienen correct te zijn: het juiste waarschuwingscommando gevolgd door het juiste uitvoeringscommando.
- Het uitvoeringscommando moet gehoord worden als de rechtervoet de grond raakt.
- Een rusttijd van drie "tijden" (passen) moet worden nageleefd tussen het waarschuwing- en uitvoeringscommando.
- Een rusttijd van drie "tijden" moet worden nageleefd tussen het uitvoeringscommando en het volgende commando.

3. **Sabelexercitie**

- Groeten met de sabel tijdens het defilé is beschreven zie *2.02 Het groeten met de sabel*.
- Een commandant die een stok draagt in plaats van een sabel, draagt tijdens het defilé de stok over de linker- of rechterschouder.

4. **Volgorde commando's en sabelexercitie**

- Het commando **"Hoofd naar rechts (links) - - - rechts (links)"/"hoofd - - - rechts (links)"** wordt op een zodanig moment gegeven, dat het voorste rot van de officieren, **vlak vóór** de beginstreep, het hoofd naar rechts c.q. links wendt; indien het gilde geen officieren heeft, geldt het voorste rot van de gildeleden.
- Na dit commando brengt hij de groet met de sabel conform de Gilde exercitie, of met opgestoken sabel, met de linkerhand wordt de greep van de sabel vastgehouden, de schede is schuin naar achter gericht. Nemen de hoed in de rechterhand en kijken vervolgens naar rechts of links. De commandant moet met zijn groet gereed zijn voordat het voorste rot officieren, over de beginlijn van het defilé zijn, anders bij het voorste rot gildeleden.
- Na het uitvoeringscommando wordt gelijktijdig met het neerzetten van de linkervoet de eerste beweging en met het neerzetten van de rechtervoet de tweede beweging met de sabel uitgevoerd.
- **Vlak ná** de eindstreep, van het defilé, wordt gelijktijdig met het neerzetten van de linkervoet de derde beweging, en met het neerzetten van de rechtervoet de vierde beweging met de sabel uitgevoerd.
- Pas daarna kan hij weer commando's geven.
- Het commando **"Hoofd - - - fiks"/"hoofd - - - front"** wordt op een zodanig moment gegeven dat het achterste rot, **vlak ná** de eindstreep, het hoofd in front brengt.

5. **Algemene houding en indruk**

- De commandant dient overwicht en gezag uit te stralen.
- Hij dient een correcte uitvoering van de exercitie te laten zien.

©2026 OLS Normencommissie

1.06 Beste vaandeldrager

Toelichting

- De beoordeling geschiedt tijdens het defilé.
- Vaandel en uniform van de vaandeldrager zijn bijzaak en mogen niet in de beoordeling worden meegenomen.
- Alleen de vaandeldrager die het **verenigingsvaandel** draagt, brengt het eerbewijs aan de autoriteiten en komt voor **beoordeling** in aanmerking.
- Voor gilden die een **drapeau** (i.p.v. een verenigingsvaandel) voeren, geldt hetzelfde als voor een verenigingsvaandel.
- Alle **andere vlaggen** die worden meegevoerd (met uitzondering van vendels) blijven rechtstandig, zulks overeenkomstig het bepaalde in *1.02 Mooiste geheel*.

Beoordelingspunten

1. **Begin en einde defilé**

- De vaandeldrager begint op eigen initiatief **vlak vóór** de beginstreep met het neigen van het vaandel.
- Hij eindigt met het neigen van het vaandel op eigen initiatief **vlak ná** de eindstreep.

2. **Paradepas**

- Er wordt geen paradepas uitgevoerd.

3. **Houding**

- Moet correct en ongedwongen zijn, niet overdreven achteroverhellen om het vaandel in evenwicht te houden.
- Schoen van de draagriem op de rechterheup.
- De stok wordt verticaal gedragen met de RECHTERHAND, ter hoogte van de kin, vingernagels naar voor.
- De vaandeldrager maakt geen **“Hoofd = rechts (links)”.**
- De groet met het verenigingsvaandel wordt gebracht, door het naar voren strekken van de rechterarm.

4. **Stand vaandel, standaard of drapeau**

- De vaandelstok blijft in de schoen en rust tegen de rechterheup.
- De vaandelstok met bol rust tegen de rechterheup.
- De rechterhand, ter hoogte van de kin, in ondergreep om de vaandelstok, de duim aan de linkerzijde om de vaandelstok.
- Het vaandel wordt rechtstandig gedragen.
- De vaandeldrager maakt geen **“Hoofd naar rechts (links)”.**
- **Vlak vóór** de beginstreep de rechterarm naar voren strekken en het vaandel presenteren.
- De linkerarm gestrekt tegen het dijbeen, de hand tot vuist gebald met de duim aan de voorzijde.
- Op het einde van het defilé wordt, **vlak ná** de eindstreep op eigen initiatief, de rechterarm en het vaandel teruggebracht in de draaghouding zoals tijdens de mars.

5. **Algemene houding en indruk**

- De vaandeldrager dient een correcte uitvoering van de exercitie te laten zien.

©2026 OLS Normencommissie

1.07 Beste bordjesdrager

Toelichting

- De bordjesdrager wordt alleen beoordeeld wanneer een uniform wordt gedragen van het gilde waarvan hij deel uitmaakt.
- Wordt hieraan niet voldaan, dan volgt geen beoordeling, op de beoordelingslijst wordt dan vermeld **geen uniform**.
- De beoordeling vindt plaats tijdens het defilé.
- Het verenigingsbordje wordt door één of twee personen gedragen.

Beoordelingspunten

1. **Uniformering**
- Moet een uniform dragen van het gilde waartoe hij behoort.
- Schoenen gedragen zoals het gilde (kleur).

2. **Houding**
- Op natuurlijke wijze in de pas blijven.
- **Paradepas** tijdens het defilé is **niet** toegestaan.
- Vertedering mag geen extra punten opleveren.

3. **Uitvoering naambordje, wijze van dragen**
- Vorm en kleur en passend bij het gilde.
- Het optochtnummer dient duidelijk leesbaar aanwezig te zijn.
- De wijze van dragen van het bordje moet waardig en natuurlijk zijn.

4. **Algemene houding en indruk**

©2026 OLS Normencommissie

1.08 Beste standaardruiter

Toelichting

- De beoordeling vindt plaats tijdens de optocht en/of het defilé.
- Paardenuitwerpselen moeten **onmiddellijk** door de betreffende gilde te worden verwijderd.
- Wanneer hieraan niet wordt voldaan, dan wordt de vereniging uitgesloten van alle beoordelingen tijdens de optocht.

Beoordelingspunten

1. **Uniformering**
- Uniformering ruiter overeenkomstig het gilde waartoe hij behoort en keurig verzorgd.
- Indien een rijbroek gedragen wordt, rijbroek in de kleur van de pantalon(broek) van het uniform, overeenkomstig met het gilde.
- Paard geroskamd en keurig verzorgd, tuigage compleet en goed gepoetst.
- Geen reclame toegestaan.

2. **Uitvoering standaard**
- Goed verzorgd en waar nodig gepoetst.

3. **Houding standaard**
- Met de rechterhand in loodrechte stand vasthouden.

4. **Beheersing paard**
- Gehoorzamen van het paard aan de ruiter in het algemeen.

5. **Defilé**
- Zigzagsgewijs rijden tijdens het defilé.

6. **Algemene houding en indruk**

©2026 OLS Normencommissie

1.09 Vendelen in de optocht

Toelichting

- Vendeliers die vendelen tijdens de optocht lopen áchter de bordjesdrager en vóór de tambour-maître.
- Niet-vendelende vendeliers marcheren achter de manschappen, naast elkaar in het rot.
- Ze voeren net als de rest van het gilde geen paradepas uit; zij maken op het commando **“Hoofd naar rechts (links) - - - rechts (links)” /”hoofd - - - rechts (links)”** de beweging hoofd-rechts (links).
- Vendeliers houden een onderlinge afstand van tussen de 3 en 3,5 meter.
- Vendelen tijdens de optocht is alléén verplicht tijdens het defilé en is voor de rest van de optochtroute ter invulling en inschatting van de vendelgroep zelf.
- Het vendelen dient alleen uitgevoerd te worden wanneer dat veilig – met voldoende ruimte – kan. Dat wil zeggen: op gepaste afstand van publiek en eventuele obstakels op of naast de optochtroute.
- Uitgangspunt voor vendelen tijdens de optocht is dat sprake is van een vendelgroep (2 of meer personen).
- Indien het gilde deelneemt aan de optocht met één vendelier, dan wordt deze individuele vendelier beoordeeld als groep. Er worden dan echter 0 punten toegekend voor het beoordelingscriterium ‘Groepsverband/gelijkheid’.
- De beoordelingscriteria ‘stand’, ‘systematiek’ en ‘moeilijkheidsgraad’ zijn niet van toepassing tijdens de optocht.

Boordelingspunten

1. **Reinheid**
2. **Ritme**
3. **Groepsverband / gelijkheid**
4. **Onderlinge afstand en gerichtheid**
5. **Algemene houding en indruk**

©2026 OLS Normencommissie

1.10 Majorettepelotons tijdens het defilé

Toelichting

- Een vereiste is dat alle deelnemende majorettes lid moeten zijn van de deelnemende schutterij, drumfanfare of gilde om in aanmerking te komen voor beoordeling.
- Een majorettepeloton marcheert of danst achter de bordjesdrager. De leeftijd, het niveau en het ledenaantal kunnen wisselend zijn.
- De kleding kan afgestemd zijn met het korps, maar kan ook afwijken. Belangrijk is dat de kleuren op elkaar afgestemd zijn en dat het gehele korps één mooi geheel is.
- Tijdens de optocht vrolijken ze met parades het straatbeeld op. Dit kan, in voorwaartse richting, marcherend of dansend zijn, gecombineerd met baton- of attribuuttechnieken. Een draai of achterwaarts marcheren is toegestaan, zolang ze maar voorwaarts bewegen. Als de optocht door omstandigheden stilstaat, dan zijn ze vrij om een andere invulling te geven om het publiek te vermaken.
- De formaties mogen afwijken van het korps, bijv. in een V-vorm of één of twee rijen.
- De formatie-keuze is vrij, maar mag niet breder zijn dan de formatie van de schutterij zelf.
- Majorettes hebben meestal een baton die ze daedstick (passief) houden of waar ze twirltechnieken mee uitvoeren. Ze zijn hierbij vrij in hun keuzes.
- Omschrijving batons en attributen, zie 2.05 Batons.
- Houd bij het beoordelen rekening met de leeftijdsverschillen. Een kind van vijf, presteert niet hetzelfde als een 12-jarige.

Beoordelingspunten

1. **Afstanden**

- Als een majorettepeloton voor het korps in rotten en gelederen (rijen) marcheert, geldt voor hen dezelfde beoordeling als voor het korps, en dienen de rotten en de gelederen gericht te zijn.
- De onderlinge afstanden gelden voor alle formaties, evenals het richten van bijvoorbeeld een V-formatie.

2. **Tijdens het defilé**

- Ieder peloton mag zelf invulling geven aan de gekozen houding met baton (zie onderstaand basisregels), pompons of ander attribuut tijdens het defilé.
- Voor een vrije keuze met baton gelden basisregels:
  - Vingers aaneengesloten of volle greep.
  - Armen gestrekt
  - Hoeken van 90° (bijvoorbeeld bij een saluut, als de majorettes de baton met de rechterhand tegen het schouderblad aan hebben, dan moet de elleboog in een hoek van 90° zijn).
  - Baton recht en stil (geen routine toegestaan => betekent niet draaien met de batons of een show geven tijdens defilé. Hier moet een saluut worden gegeven).
- Bij andere attributen is de technische synchronisatie (gelijkheid) van belang (geen routine toegestaan).
- Kiest men voor een batonsaluut, dan dient deze correct uitgevoerd te worden, zie 2.05 Batons.
- Het commando: “hoofd = rechts (links)” wordt gegeven door de commandant van de schutterij, de tambour-maître of miss-majorette, zoals in de reglementen omschreven (afhankelijk van de samenstelling van de eenheid). De miss-majorette mag dit ook doen met een fluitsignaal.
- De miss-majorette voert minimaal een hoofdhouding uit naar rechts of links als eerbewijs. Beginnend vlak voor de beginstreep en eindigt vlak na de eindstreep, zie 2.05 Batons voor de technische correcte uitvoering van het batonsaluut.

©2026 OLS Normencommissie

- Voor het peloton zijn er twee opties:
  - Het gehele peloton houdt het gezicht recht vooruit.
  - Het peloton draait het hoofd in de richting van de defilé-genodigden (rechts of links). Het commando of het fluitsignaal op de linkervoet en op de volgende linkervoet het hoofd naar rechts/links draaien. Bij uitvoering door het hele peloton in blokformatie bepaalt de rechter- of inkervleugelpersoon de richting; zij maken zelf geen wending met het hoofd.
- Het hoofd en de schouders algemeen:
  - Allebei de schouders zijn hierbij naar voren gericht.
  - Kin evenwijdig met de vloer.
  - Oogcontact* maken met de personen die men tijdens het defilé passeert (*is eerbetoon).
- De positie/stand vrije arm, moet technisch synchroon uitgevoerd worden.
  De mogelijkheden hierbij zijn:
  - In de zij op de heup.
  - Vingers moeten hierbij aaneengesloten naar beneden wijzen.
  - Rug hand achter op de onderrug.
  - Zijkant gestrekt uit: is toegestaan op een eigen gekozen hoogte (horizontaal, 45°, etc.).

3. <u>Algemene houding en indruk</u>

- Duidelijk oogcontact, gezichts- en lichaamsexpressie.
- Uiterlijke verzorging van lichaam o.a. make-up, haardracht, tenue, sokken en/of panty's en schoeisel.
- Uitstraling:
  - Geesdrift.
  - Enthousiasme.
  - Concentratie.
  - Sportieve instelling.
  - Betrokkenheid.
  - En een 'charmante' discipline.

©2026 OLS Normencommissie

2.0 Bijlagen

2.01 Draaghouding sabel

Draaghouding opgestoken sabel (sabel in schede)

Op de plaats en in de houding **(stilstaand)**

- De houding is zoals voorgeschreven voor ongewapenden, met dien verstande, dat de linkerhand de greep omvat, de schede is schuin naar achter gericht.

In/tijdens de mars

- De rechterarm wordt op natuurlijke wijze bewogen.
- Met de linkerhand wordt de greep van de sabel vastgehouden, de schede is schuin naar achter gericht.

Draaghouding met getrokken sabel

Op de plaats en in de houding **(stilstaand)**
Co:"Geeft = acht"
De uitgangshouding is **de rusthouding**.
Deze houding is zoals voorgeschreven voor ongewapenden met inachtneming van:

- De sabel is schuin voor het lichaam.
- De kling schuin rechts naar boven en met de rug rustend in de buiging van de rechterarm; het gevest bevindt zich midden voor het lichaam.
- De greep tussen duim en rechterwijsvinger van de rechterhand geklemd, de wijsvinger aan de naar voren gekeerde zijde, de duim aan de naar achteren gekeerde zijde van de greep, de middelvinger is licht gebogen en bevindt zich rechts tegen de greep, de overige vingers zijn aangesloten en rusten in de linkerhand.
- Beide armen zijn voor en tegen het lichaam gestrekt, zo nodig mag de linkerhand de rechter- tijdelijk loslaten.
- Op het eerste waarschuwingscommando wordt de houding ***"Rust ter - - - plaats"/"op de plaats - - - rust"*** het linkerbeen staat ± 20 cm voor het rechterbeen met dien verstande dat de armen zoveel mogelijk worden gestrekt.
- Overigens blijven de sabel en de armen zoals hierboven omschreven.
- Op het tweede waarschuwingscommando **"Ter plaats - - - rust"/*"rust"*** is de houding de twee benen op 30 cm naast elkaar.
- Op het uitvoeringscommando ***"Geeft - - - acht"*** worden beide armen langs het lichaam gestrekt. Zoals voorgeschreven voor ongewapenden, met dien verstande dat:
- De linkerhand de schede omvat, de vingers aan de achterzijde, zodanig dat de schede rechtstandig blijft.
- De rechterhand de greep blijft omvatten zoals hierboven omschreven en de kling rechtstandig met het plat tegen de rechterbovenarm komt te rusten, het scherp naar voren.

Co: "Rust ter - - - plaats" / "op de plaats - - - rust"

- De uitgangshouding is de houding met de getrokken sabel.
- De uitvoering is zoals voorgeschreven voor ongewapenden, met dien verstande dat de beide armen vóór en tegen het lichaam worden gebracht en de houding **"Rust ter - - - plaats"/*"op de plaats - - - rust"***, met de getrokken sabel, wordt aangenomen.

Co:"Ter plaats - - - rust"/"rust"

- De uitgangshouding is de houding **"Ter plaats - - - rust"/"rust"**.
- Op dit commando wordt de rusthouding met de getrokken sabel aangenomen.

Co:"Geeft - - - acht"

- De beide armen gestrekt langs het lichaam, de linkerhand omvat de schede in ondergreep en is rechtstandig langs het linkerbeen.
- De rechterhand omvat de greep, de rechterarm zo recht mogelijk en de kling rechtstandig en met het plat tegen de rechterbovenarm met het scherp naar voren.

In de mars

- De sabel wordt gedragen zoals voorgeschreven voor de stilstaande houding met getrokken sabel; de rechterarm wordt op de voorgeschreven wijze bewogen; de kling van de sabel blijft tegen de rechterbovenarm.
- De schede wordt met de linkerhand in ondergreep vastgehouden, zodanig dat hij enigszins naar voren is gericht.

Of

Houding met getrokken sabel tijdens de mars:

- De greep tussen de duim en rechterwijsvinger van de rechterhand geklemd, de wijsvinger aan de naar voren gekeerde zijde en de duim aan de naar achteren gekeerde zijde van de greep.
- De middelvinger is licht gebogen en bevindt zich rechts tegen de greep, de overige vingers zijn aangesloten.
- (Conform de uitgangshouding, is de rusthouding, met getrokken sabel – stilstaande.)
- De armen zijn zoveel mogelijk gestrekt.
- De schede wordt met de linkerhand in ondergreep vastgehouden, de vingers aan de achterzijde, zodanig dat hij enigszins naar voren is gericht.
- De rechterhand blijft de greep omvatten zoals hierboven omschreven en de kling blijft rechtstandig met het plat tegen de rechterbovenarm, het scherp naar voren.
- De rechterarm wordt op de voorgeschreven wijze bewogen.

Opmerking: Bij het geven van commando's en aanwijzingen mag de bedoeling hiervan tijdens het defilé **NIET** worden verduidelijkt door met de sabel te wijzen; ook kunnen tijdens het defilé met de sabel **GEEN** tekens worden gegeven.

Op de plaats rust

- Bij het rusten op de plaats is de sabel met de punt omlaag gebracht.
- Van de officierssabel kan de punt op de grond worden geplaatst.

2.02 Het groeten met de sabel

De uitgangshouding is de houding met getrokken sabel.

1e beweging

Bij het bevel **"Hoofd naar rechts (links) - - - rechts (links)"/*"hoofd - - - rechts (links)"***

- De greep wordt met de volle rechterhand omvat; tegelijkertijd wordt het wapen, met het scherp naar links, rechtstandig voor het rechteroog gebracht.
- De rechterhand is ter hoogte van de kin, de rechterduim rust op de rechterwijsvinger, de rechterarm is tegen het lichaam.

2e beweging

- De rechterarm wordt met een krachtige beweging gestrekt omlaag langs de rechterzijde van het lichaam gebracht.
- De kling van de sabel, het scherp naar links, is omlaag en enigszins naar voren gericht.
- De punt van de sabel dient vrij van de grond te blijven.
- Het gevest bevindt zich tegen het midden van het been.

©2026 OLS Normencommissie

3e beweging

- Bij het bevel **”Hoofd - - - fiks”/*”hoofd - - - front”*** (wordt gegeven op het ogenblik dat de rechtervoet de grond raakt).
- Door het buigen van de rechterarm in de elleboog wordt de sabel weer teruggebracht in de houding als beschreven bij de eerste beweging.

4e beweging

- Met het neerzetten van de linkervoet wordt de rechterarm langs en tegen het lichaam gestrekt; tegelijkertijd wordt de sabel achterover gekanteld, zodat de kling tegen de rechterbovenarm komt. Hierna wordt houding met getrokken sabel aangenomen.
- Wanneer tijdens de mars de groet met de sabel moet worden gebracht op het commando **“Hoofd naar rechts (links) - - - rechts (links)”/*”hoofd - - - rechts (links)”*** wordt na het uitvoeringscommando gelijktijdig met het neerzetten van de linkervoet de eerste beweging en met het neerzetten van de rechtervoet de tweede beweging met de sabel uitgevoerd.
- Op het commando **“Hoofd = fiks”/*”hoofd - - - front”*** wordt na het uitvoeringscommando gelijktijdig met het neerzetten van de linkervoet de derde beweging, en met het neerzetten van de rechtervoet de vierde beweging met de sabel uitgevoerd.

In/tijdens de mars (Defilé)

De uitgangshouding is de houding met getrokken sabel.

1e beweging

- Bij het bevel **”Hoofd naar rechts (links) - - - rechts (links)”/ /*”hoofd - - - front”*.**
- De greep wordt met de volle rechterhand omvat; tegelijkertijd wordt het wapen, met het scherp naar links, rechtstandig voor het rechteroog gebracht.
- De rechterhand is ter hoogte van de kin, de rechterduim rust op de rechterwijsvinger, de rechterarm is tegen het lichaam.

2e beweging

- De rechterarm wordt met een krachtige beweging gestrekt omlaag langs de rechterzijde van het lichaam gebracht.
- De kling van de sabel, het scherp naar links, is omlaag en enigszins naar voren gericht; de duim de greep omvatten;
- De punt van de sabel dient vrij van de grond te blijven.
  Het gevest bevindt zich tegen het midden van het been.

3e beweging

- Bij het bevel **”Hoofd - - - fiks”/*”hoofd - - - front”*** (wordt gegeven op het ogenblik dat de rechtervoet de grond raakt)
- Door het buigen van de rechterarm in de elleboog wordt de sabel weer teruggebracht in de houding als beschreven bij de eerste beweging.

4e beweging

- Met het neerzetten van de rechtervoet wordt de rechterarm langs en tegen het lichaam gestrekt; tegelijkertijd wordt de sabel achterover gekanteld, zodat de kling tegen de rechterbovenarm komt.
- Hierna wordt houding met getrokken sabel aangenomen.

Wanneer tijdens de mars de groet met de sabel moet worden gebracht op het commando **“Hoofd naar rechts (links) - - - rechts (links)”/*”hoofd - - - rechts (links)”***

- Wordt na het uitvoeringscommando gelijktijdig met het neerzetten van de linkervoet de eerste beweging en met het neerzetten van de rechtervoet de tweede beweging met de sabel uitgevoerd.

Op het commando **“Hoofd - - - fiks”/”*hoofd - - - front*”**.

- Wordt na het uitvoeringscommando gelijktijdig met het neerzetten van de linkervoet de derde beweging, en met het neerzetten van de rechtervoet de vierde beweging met de sabel uitgevoerd.

Een commandant die een stok draagt in plaats van een sabel, draagt tijdens het defilé de stok over de linker- of rechterschouder.

Een commandant die een rapier draagt in plaats van een sabel, draagt deze schuin achterwaarts, op de linker heup. Het rapier wordt **niet** getrokken tijdens het defilé.

©2026 OLS Normencommissie

2.03 Het maken van een ronde bocht

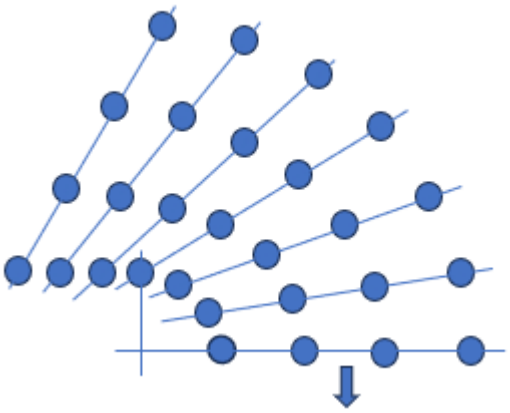

Ronde Bocht

Tijdens de ronde bocht dient de tambour-maitre (hierna: TM) (een deel van) de kwartcirkel te volgen die ook door het midden van het eerste rot van het korps achter hem/haar wordt gemaakt. Bij het naderen van de bocht strekt de TM de arm met de stok zijdelings in de nieuwe richting uit als waarschuwingscommando. Vier passen nadat de TM de bocht heeft ingezet geeft hij met de stok het vooraf afgesproken teken als uitvoeringscommando voor het eerste rot om de bocht in te zetten

Veranderen van richting door de schutterij of het gilde
Voor het maken van een bocht (het op natuurlijke wijze volgen van de loop van een straat) behoeft geen daartoe geëigende commando worden gegeven.

Het (de) manschap(pen) voer(t)en aan het hoofd van de colonne met „verkorte passen" de opgedragen verandering van richting uit en marcheert daarna door in de oorspronkelijke pas (lengte).

De overige manschappen voeren de verandering van richting uit zodra zij op het punt van richtingverandering zijn aangekomen.

Indien op meerdere gelederen is aangetreden wordt deze verrichting op dezelfde wijze uitgevoerd, met dien verstande, dat:

- De buitenste manschappen de voorgeschreven paslengte en afstanden behouden;
- De overige manschappen van de opvolgende rotten, naar het draaipunt toe, de paslengte geleidelijk enigszins verkorten;
- De binnenste manschappen van de opvolgende rotten, de richtingverandering met „verkorte passen" uitvoeren;
- De zijwaartse richting van de opvolgende rotten, tijdens de richtingverandering, op de militair van het buitenste gelid is;
- De overige manschappen van de opvolgende rotten de richtingverandering uitvoeren, op dezelfde plaats als het eerste rot;
- Alle manschappen de armen blijven doorzwaaien, in relatie tot de (naar het draaipunt toe geleidelijk) verkorte paslengte.

©2026 OLS Normencommissie

2.04 Schema evenwichtige samenstelling

Mooiste geheel

Schema evenwichtige samenstelling

Marcheren op 4 gelederen

Aantal manschappen	Aantal officieren	Aantal marketentsters/ soetelaarsters	Aantal muziekkorps
> 20	12 - 08	12 - 08	24 - 16
20 - 16	08 - 06	08 - 06	20 - 15
15 - 10	06 - 04	06 - 04	14 - 11

Marcheren op 3 gelederen

Aantal manschappen	Aantal officieren	Aantal marketentsters/ soetelaarsters	Aantal muziekkorps
15 - 12	09 - 06	06 - 05	15 - 12
11 - 09	06 - 03	04 - 03	11 - 09
08 - 05	03 - 02	03 - 01	08 - 05
< 06	03 - 01	02 - 01	< 06

Dit schema is een **leidraad** om een evenwichtige samenstelling van de bezetting van deze onderdelen.

De verhoudingen, in iedere regel, lopen af als de gildeleden minder wordt.

©2026 OLS Normencommissie

2.05 Batons, overige attributen en correcte uitvoering batonsaluut

De meest voorkomende soorten batons zijn:

- Standaard batons.
- Gekleurde batons.
- Lichtbatons.
- Vuurbatons.
- Vlagbatons
- Hoepelbatons.

Omschrijving baton (zie foto, fotoboek)

Een standaard baton bestaat uit drie delen:

1. Ball (grote dop).
2. Tip (kleine dop).
3. Shaft (middengedeelte).

Op de meeste batons zitten op twee derde van elke kant inkepingen, dat zijn de nippels.

De meest voorkomende attributen zijn:

- Pompons.
- Vlaggen (klein formaat).
- Kleine tambour-maître stokken.
- Sjaals die ze aan hun baton bevestigen.
- Men is niet verplicht om allen hetzelfde attribuut te gebruiken.

Technische correcte uitvoering van het batonsaluut

- Baton in rechterhand op 1/3 vasthouden (bij eventuele nippels), rug van rechterhand naar linkerschouder.
- Tijdens saluut is de ball van de baton boven, de shaft is hierbij verticaal.
- Het saluut en ‘hoofd rechts/links’ worden ingezet vlak voor de beginstreep van het defilé, en in stand gehouden tot vlak na de eindstreep.

©2026 OLS Normencommissie